

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Geographia universalis

**Ptolemaeus, Claudius
Münster, Sebastian**

Basileae, 1540

Schonlandia

urn:nbn:de:bsz:31-67084

SCHONLANDIA

Hanc alij uocant, Schondaniam, id est, amoenā Daniā, quam Plinius Scandiam, & aliquando Scandinauiam appellauit. Vocatur autem sic ob portuum & emporiorum commoditatem, ob maritimas opes, lacuum & fluminū piscationes, nobilium ferarū uenationes, auri, argenti, plumbi, cupri & aris inexhaustas uenas, atq; oppidorum frequentiam. Diuiditur autē in multa regna & prouincias. Nam præter Daniā, quæ habet Cimbriam seu Iuthiam, Selandiā, Fy-honiā & alias plurimas insulas, continet quoq; hæc tria regna, Norduegiā, Sueciā & Gothiā: item Laponiā, Gronlandiā, Finlandiā & Islandiā. Sonat autem Gronlandia uiuentem terram, ob insignem scilicet prouentum pabuli, quod in ea regione inuenitur. Islandia uero sonat glaciale terram, & hæc ueteribus est Thyle, pro maiori sui parte mōtosa & inculta. Qua parte est plana, prestat plurimum pabulo tam læto, ut pecus depellatur à pascuis, ne ab aruina suffocetur. Habet rupem & promontorium, quod aestuat perpetuis ignibus instar Aetnæ, putaturq; à uulgaribus carcer esse sordidarū animarum. Ciuitates episcopales in ea sunt, Hølen & Skalhølen. Hetlandia maxima Orchadū insularum, habet episcopalem ciuitatem Orchadam. Laponia dicta est à populo quo habitat. Vocāt autem Germani Laponēs & Lappen, qui parum idonea rei presentis dicūt & faciunt, quos Latini ineptos uocant. Hi domos nō habent, sed tabernacula quasi castrensia. Ferarū maxima copia est in ea regione. Agrū non colunt, sed pisces capiunt plurima copia, edomantq; in farinam. Cōmertia permutacione & pecunia agunt, mutuo consensu tantū, & nullo sermone communicato, quia habent linguam peculiarem & ignotam uicinis. Gens ualidissima est & diu libera fuit & arma sustinuit Norduegiæ Sueciq; donec concessit tandem sub imperium & tributum pendit, præciosas ferarū pelles. Norduegia sonat uiam septentrionalem. Et fuit hoc regnum aliquandiu florens, hodie uero est sub potestate Danorū. Hæc mittit in Europam piscem ex genere Asellorum, frigore induratum & extentum in fustem, quem Germani Stockfisch uocant. Captura eius laudatissima est Ianuario, quando superest frigus ut induretur, & qui clementioribus mensibus fuerint capti, marcescunt, neq; sunt idonei ut exportentur. Littus Norduegiæ à castro Vuardhus usq; ad insulam Fosentum est infestum uerno tempore balenis uastæ magnitudinis, adeo quod ad centum perueniunt cubitos. Hæc tunc gregatim conueniunt ad prolificandum. Et naues quæ uel in earum corpora, uel in uortices aquarum, quos hæc faciūt instar carybdis agitatione sua, delatæ fuerint, periclitantur. Secernitur Norduegia uersus orientem à Suecia asperrimis & altissimis perpetuoq; niuosis mōtibus, qui nullum transitum admittunt in Sueciam. Sueciæ regnum diues est argenti, eris, plumbi, ferri, & chalybis, pecoris & prouentu immenso piscium. Huius regni regia est Stockholm, quam nostri Holm uocant, Suecorum præcipua urbs & emporium, munita natura & arte, & sita in paludibus instar Venetiarū. Habet & alias plurimas urbes multosq; ducatus. Gothia sonat bonum, hinc Gotlandia, bona terra. Habet autē Gothia plurimas insignes urbes, ut sunt Lincopia, Malmogia, Sudercopia, Calmar, in qua aiunt arcem esse haud inferiorem arce Mediolanensi. Diuiditur quoq; Gothia in Ostrogothiā & Westrogothiā. Finlandia interpretatur pulchram terram. Hæc Scythiæ occurfat, & extra totū Tanaim longe procurrat in Asia fines. Habuit superiori ætate dominū Moschum, hoc uero tempore sub rege Sueciæ existit. Utuntur habitatores eius lingua distincta à Danis & Suecis, nempe lingua Vuandalorum, qua & Poloni atque Russi utuntur.

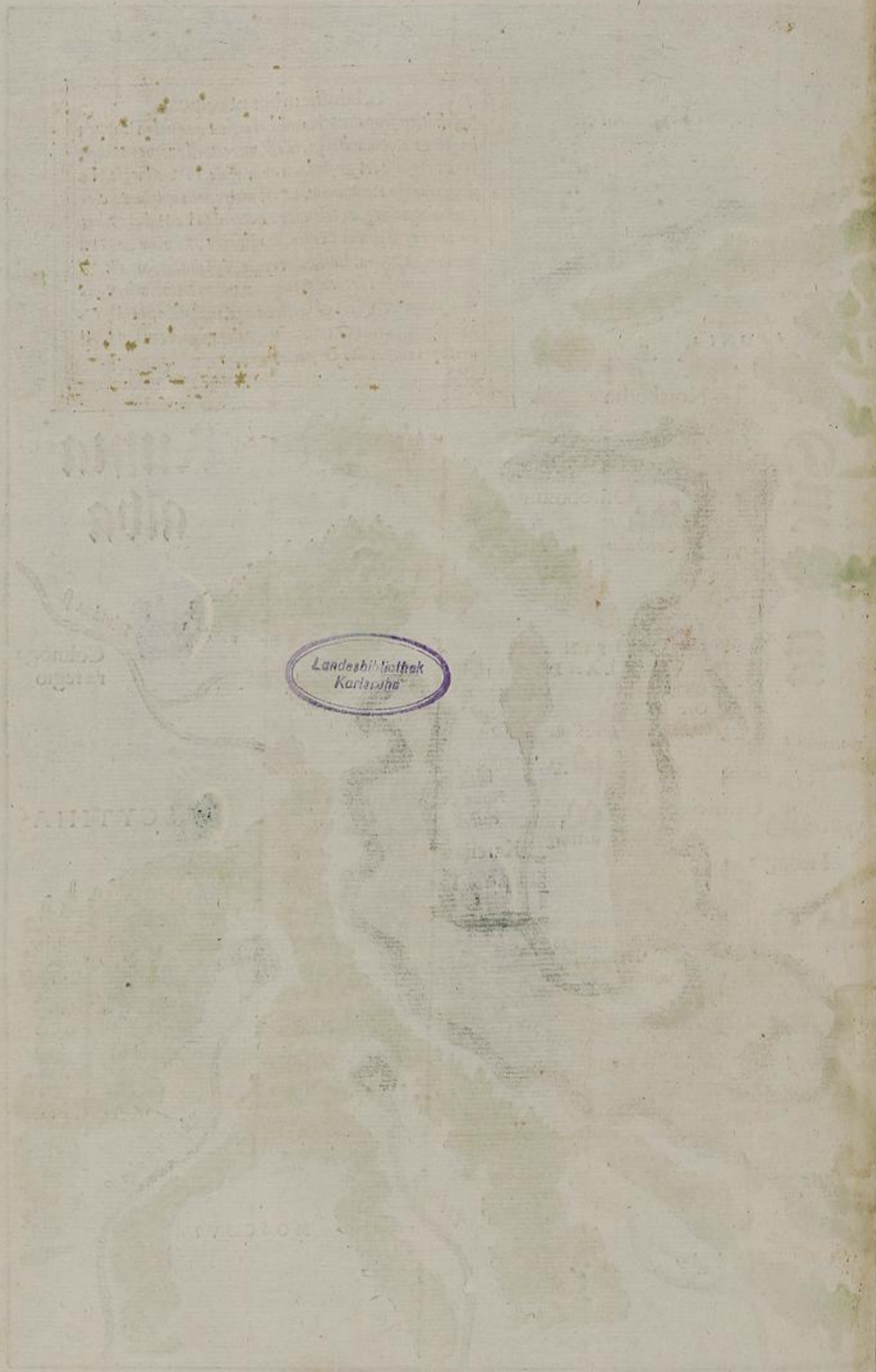
SCHONLANDIA XIII NOVA TABVLA

DANIA habet nomen illud à rege quodam Dano vocato, complectiturq; Cimbricam Chersonesum sive Insulam, quae vulgo Dithmarschen vocatur, Fionem, Selandiam, quae alij Selandiam appellant, et multas alias insulas. Anno Christi 1193. subegit rex Dania imperio suo regni Suecorum, et regnum Norvegiae. Civitates insigniores Cimbricae sunt Slepsvic, ubi aliquando fuit ducatus, Ripensfeldes episcopalis, Vibergia, Hærnsia, vulgo Oors, et Hærnsfeld. In Fione, Ottonia vulgo Othons, Mølshus, Særnberg, Schminberg. Habet autem haec insula situm inter Cimbricam et Selandiam.

Selandiae urbes praecipuae.
 Roskilde, episcopalis, Schlanoff, Hærnsia, quae vulgo Koppenhagen et Kopmannshusen, id est, mercatorum portus vocatur. Ibi est regis sedes et studium universitatis. In Norvegia, Nidarosia, vulgo Dramheim, et est metropolis omnium ecclesiarum Norvegiae, Islandiae et Gronlandiae. Habet et has civitates episcopales Bergen, Staffanger, Arslom et Hennarum. In Suecia, Stockholm regia, Upsala episcopalis, et studio universitatis decorata. Nicopia, vulgo Nicopind, Vahenum, vulgo Warheim et Warlen etc. in Gothia, Warburg, Malmogia, portus et emporium, Calmaris urbs magna, et decoreta emporium et portus etc.

III NOVA TABULA

Landeshilfsoffiz
Karlsruhe